

ЗА РУБЕЖЕМ

УДК 37.047 (438)

П. ОЛЬХУВКА

ПОГЛЯДИ ВИПУСКНИКІВ ГІМНАЗІЙ СТОСОВНО ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ВИБОРУ ПІСЛЯГІМНАЗІЙНОЇ ОСВІТИ В ПОЛЬЩІ

Окреслено завдання професійної орієнтації та консультації в контексті виховної діяльності школи, батьків та інших установ. Висвітлено результати власного експериментального дослідження щодо планування професійної кар'єри та мотивів прийняття рішень, пов'язаних з вибором професії і навчального закладу. Показано, що такі дії складають кілька етапів професійного становлення особистості з метою надання допомоги учням у формуванні і розвитку професійної кар'єри.

Ключові слова: професійна орієнтація, професійна кар'єра, мотиви вибору професії і навчального закладу.

П. ОЛЬХУВКА

ВЗГЛЯДЫ ВЫПУСКНИКОВ ГИМНАЗИЙ ОТНОСИТЕЛЬНО ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ОРИЕНТАЦИИ ВЫБОРА ПОСЛЕГИМНАЗИЙНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ПОЛЬШЕ

Определены задачи профессиональной ориентации и консультации в контексте воспитательной деятельности школы, родителей и других учреждений. Освещены результаты собственного экспериментального исследования по планированию профессиональной карьеры и мотивов принятия решений, связанных с выбором профессии и учебного заведения. Показано, что такие действия составляют несколько этапов профессионального становления личности с целью оказания помощи учащимся в формировании и развитии профессиональной карьеры.

Ключевые слова: профессиональная ориентация, профессиональная карьера, мотивы выбора профессии и учебного заведения.

P. OLCHUVKA

GYMNASIUM GRADUATES' OPINIONS CONCERNING THEIR PROFESSIONAL ORIENTATION CHOICE OF THE POSTGYMNASIUM EDUCATION IN POLAND

The tasks of the professional orientation and consultation in the context of educational activity of the school, parents and other institutions are defined. The results of our own experimental research on professional career planning and motives of making decisions concerning the choice of the profession and educational establishment are presented. The article underlines that such actions make up several stages of the personal professional development for the purpose of helping students to form and develop their career.

Keywords: professional orientation, professional career, motives of the choice of the profession and educational establishment.

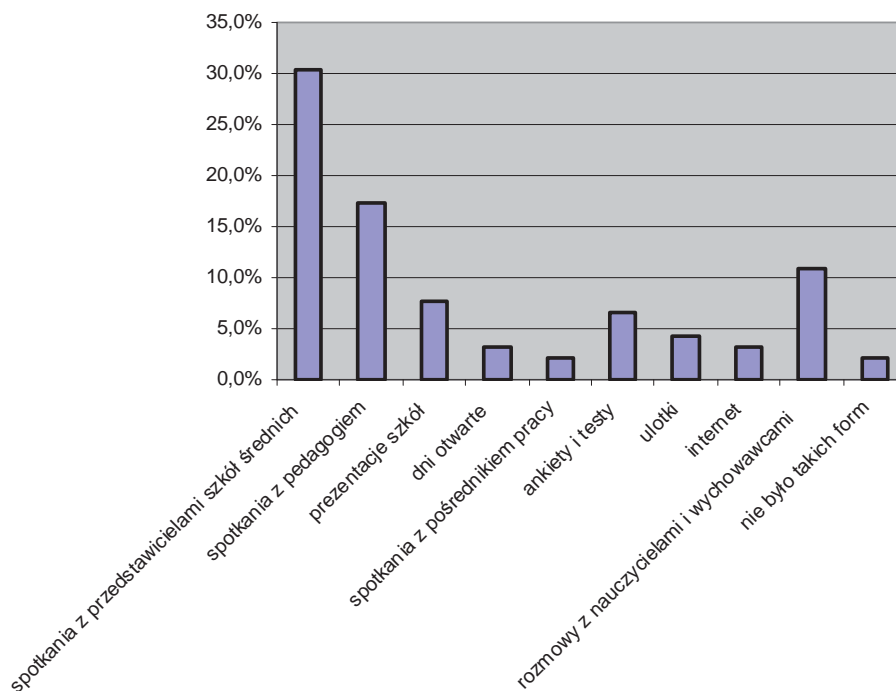
POGLĄDY ABSOLWENTÓW GIMNAZJUM NA PRZEBIEG ORIENTACJI ZAWODOWEGO I MOTYWY WYBORU SZKOŁY PONADGIMNAZJALNEJ

Outlined task of vocational guidance and counseling in the context of education of the school, parents and other agencies. The author's own experimental results reasech planning careers and motives of decision-making related to occupational choice and school. It is shown that the following are several stages of professional identity formation in order to assist students in the formation and developmen.t of a professional career.

Keywords: vocational guidance, career motivation career choices and education.

Szkoła powinna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju. Powinna wspierać i przygotowywać ucznia do podjęcia decyzji edukacyjno-zawodowych, pomagać w rozwoju osobowości, zainteresowań oraz umiejętnościach jak również poszerzać horyzonty i zwiększać perspektywy.

W badaniach zapytano respondentów, jakie formy orientacji i poradnictwa zawodowego w gimnazjum uznali za najbardziej pomocne w wyborze tak ważnej decyzji jak wybór zawodu i szkoły, co przedstawia wykres 1. Odpowiedzi były bardzo zróżnicowane i zaskakujące, gdyż żadna z badanych osób nie przedstawiła szkolnego doradcy zawodowego, zaledwie tylko 2 osoby miały możliwość pomocy ze strony pośrednika pracy. Z wykresu wynika, iż 30,4% badanych za najbardziej pomocną formę orientacji i poradnictwa zawodowego w gimnazjum uznają spotkania z przedstawicielami szkół średnich, następnie znaczące były uwagi pedagoga 17,4% oraz wskazówki i rozmowy z nauczycielami i wychowawcami 10,9%. Również na ich wybór miał wpływ przeprowadzane przez szkoły ponadgimnazjalne prezentacje przedstawiające możliwości zawodowe w danej szkole to 7,4%. Ankiety i testy ujawniające predyspozycje uczniów pomogły nielicznym absolwentom w wyborze szkoły stanowiło to 6,5% badanych. Następnie respondenci wymieniali ulotki 4,3%, Internet 3,3%. Najbardziej zaskakującym i martwiącym faktem jest to, że tylko 2,2% badanych miała możliwość spotkań z pośrednikiem pracy, który przedstawi istniejące zawody oraz możliwości danej osoby do zawodu. Badani również zasygnalizowali, że w ich gimnazjum nie było przeprowadzanych takich form orientacji i poradnictwa zawodowego, tak przedstawia swoją opinię 2,2% badanych uczniów. Również wielu uczniów nie miało zdania na ten temat.

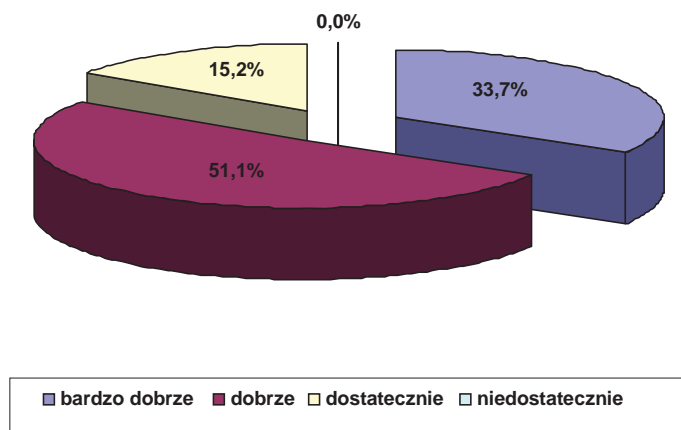
Wykres 1. Najczęściej wymieniane formy orientacji i poradnictwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych.

Z wyniku badań można wywnioskować, iż formy orientacji i poradnictwa zawodowego prowadzone w szkołach ponadgimnazjalnych były bardzo skromne, widać to po odpowiedziach uczniów. Nie było organizowanych profesjonalnych spotkań z doradcą zawodowym, a taka forma jest niezbędna do prawidłowego wyboru zawodu i kierunku kształcenia, aby ujawnić możliwości psychofizyczne oraz uzdolnienia ucznia. W dalszych badaniach sprawdzono, na jakim poziomie orientację i poradnictwo zawodowe w gimnazjum określają uczniowie. Przedstawia to całość obrazuje wykres graficzny – 2.

Ponad połowa badanych respondentów przebieg orientacji i poradnictwa zawodowego określiła dobrze (51,1%) badanych. Takiego zdania jest 57,7% chłopców oraz 42,5% dziewcząt.

Pochodzenie terytorialne nie różnicuje opinii badanych, gdyż odpowiedzi osób pochodzących z miasta jak ze wsi są bardzo zbliżone, (50,8%) pochodzących z miasta, natomiast (51,7%) pochodzących ze wsi. Następnie 33,7% badanych uznało przebieg na poziomie bardzo dobrym, stwierdziło to 50% dziewcząt i 21,2% chłopców. Na poziomie dostatecznym wypowiedziało się 15,2% uczniów, w tym 21,2% chłopców i 7,5% dziewcząt. Istotne jest to, że żadna z badanych osób nie odpowiedziała negatywnie.

Po wynikach badan można uznać, że jakies formy orientacji i poradnictwa w gimnazjach były przeprowadzane, a uczniowie w jakimś stopniu mogli uzyskać takie informacje. Jednak trzeba stwierdzić, iż takich form przeprowadzonych w stopniu profesjonalnym przez zawodowych doradców było niewiele.

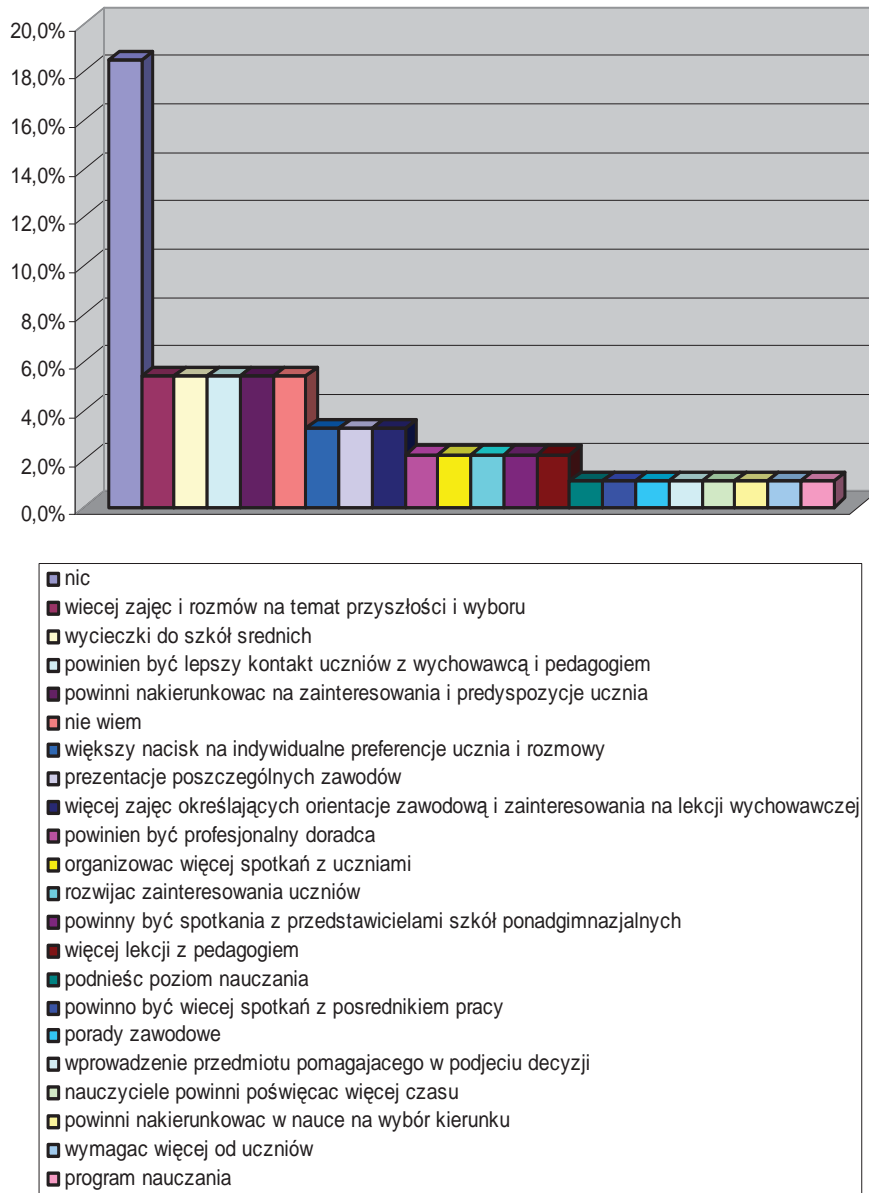
Wykres 2. Przebieg orientacji i poradnictwa zawodowego w gimnazjum w ocenie badanych absolwentów.

Warunkiem prawidłowego funkcjonowania form orientacji i poradnictwa zawodowego w szkołach, powinno być pełne zaangażowanie gimnazjum w taki proces. Powinno się również zwracać większą uwagę na pełne przygotowanie kadry nauczycielskiej, gdyż zdarza się, że nauczyciele nie są w pełni przygotowani do prowadzenia tego typu zajęć, bądź nie przywiązują do tego dużej wagi, widać ewidentny brak profesjonalistów i podejścia typowo zawodowego do postawionego problemu. Na tym etapie kształcenia młodzi ludzie potrzebują wsparcia ze strony szkoły.

Respondenci na postawione pytanie mieli wiele dopowiedzenia i wskazali propozycje zmian, które ich zdaniem mogłyby pomóc im w podjęciu tak ważnej decyzji, jakim jest wybór zawodu, a co według nich zabrakło w gimnazjach, do których uczęszczali.

Zmiany zaproponowane przez uczniów przedstawia wykres 3.

Z badań wynika, iż uczniom najczęściej brakowało rozmów o wyborze szkoły (5,4%). Stwierdzili, iż mało było wyjazdów do szkół, co sprawiło, że ich informacje były znikome. Kolejną propozycją, jaką zaproponowali absolwenci do ułatwienia gimnazjalistom informacji było zapewnienie lepszego kontaktu z wychowawcą i pedagogiem szkolnym, zapewnienia uczniom dostępu do pełnych informacji i wielu spotkań odnośnie ich przyszłego wyboru decyzji zawodowej. Również znaczący procent badanych, aż 18,5% nie miało nic do powiedzenia w tej kwestii.

Wykres 3. Propozycje zmian w gimnazjum przez absolwentów gimnazjum.

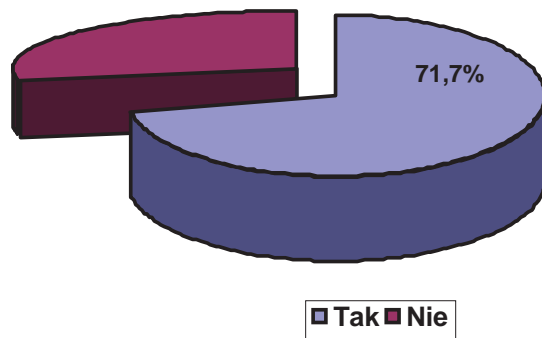
Problematyka aspiracji edukacyjno-zawodowych wymaga stałego analizowania planów życiowych młodzieży, gdyż postęp stwarza dla tej grupy wiekowej nowe szanse edukacyjne, niesie ze sobą kolejne wyzwania na ciągle zmieniającym się rynku pracy. Dlatego ważne jest w tym okresie umożliwienie młodzieży poszerzenia i rozwijania ich umiejętności i wiedzy oraz przedstawiania form edukacyjnych dotyczących szkoły i wyboru przyszłego zawodu.

Rozwijanie wśród młodzieży gimnazjalnej aspiracji edukacyjno-zawodowych jest bardzo ważnym procesem i także wyzwaniem dla gimnazjum, które mocno w tym uczestniczy, ponieważ planowanie kariery polega na rozpoznaniu swoich słabych i mocnych stron. Biorąc pod uwagę ten fakt należy uwzględnić cechy charakteru ucznia, jego temperament, umiejętności, czy zdolności uczenia się. Dlatego bardzo ważną rolę na tym etapie odgrywa gimnazjum.

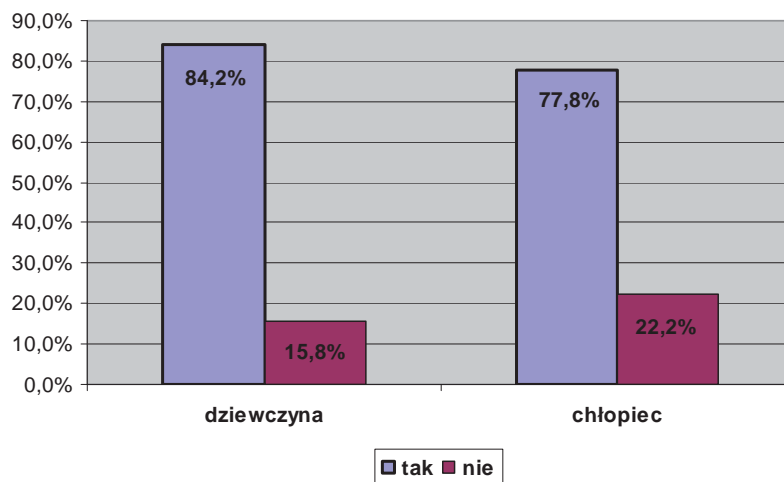
Z badań wynika, iż wybór szkoły zawodowej z myślą o przyszłym zawodzie badanych według płci wybrało (84,2%) dziewcząt oraz chłopców (77,8%), natomiast dość znaczący procent badanych

respondentów w czasie wyboru szkoły nie myślało o zawodzie, aż 15,8% dziewcząt oraz 22,2% chłopców.

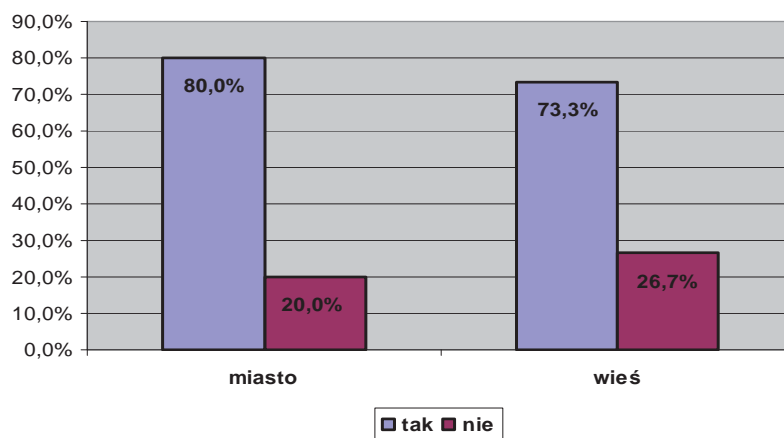
W kolejnych badaniach na temat wyboru szkoły ponadgimnazjalnej wyniki badań były bardzo zróżnicowane. Respondenci wymieniali wiele czynników, którymi kierowali się przy wyborze szkoły ponadgimnazjalnej, do której obecnie uczęszczają. Dane wyniki przedstawia wykres 4–7.

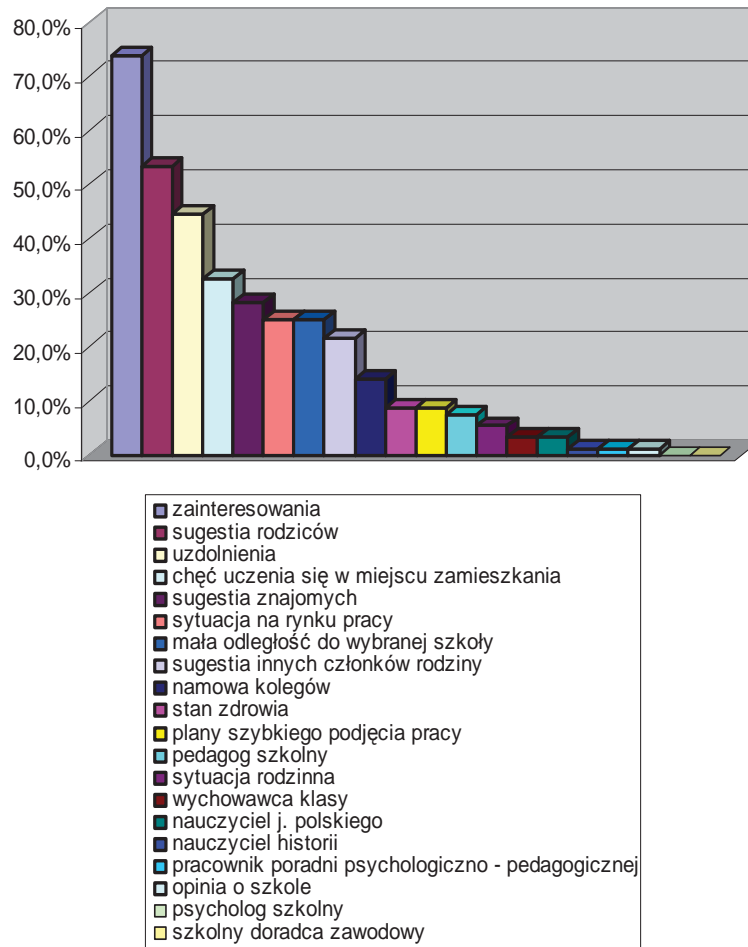
Wykres 4. Wybór szkoły ponadgimnazjalnej.

Wykres 5. Wybór szkoły w odpowiedziach według płci.

Wykres 6. Wyniki badań według pochodzenia terytorialnego.

Wykres 7. Najczęściej wymieniane przez absolwentów gimnazjum czynniki wpływające na wybór szkoły ponadgimnazjalnej.

Najwięcej badanych, aż (73,9%) wymieniło swoje zainteresowania jako najważniejszy czynnik wyboru zawodu, następnie dość znacząca ilość osób wymieniała sugestię rodziców (53,3%) oraz swoje uzdolnienia (44,6%) badanych. Badana młodzież również kierowała się chęcią uczenia się w miejscu zamieszkania (32,6%), sugestią znajomych (28,3%). Natomiast zaskakującym faktem jest to, że nikt nie podał szkolnego doradcy zawodowego, a pomoc ze strony wychowawcy klasy zaledwie (3,3%), a tylko jedna osoba skorzystała z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznej.

УДК 374.32 (430)

I. M. ГРЕЧИН

ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА ПОЗАШКІЛЬНИХ УСТАНОВ З ПІДГОТОВКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ДО БАТЬКІВСТВА У НІМЕЧЧИНІ

Розкрито специфіку позашкільної німецької системи підготовки учнівської молоді до виконання батьківських обов'язків, показано її вертикально-горизонтальний характер. Охарактеризовано стратегічні напрямки державної політики, зміст і структуру підготовки школярів до майбутнього відповідального батьківства у позашкільних установах Німеччини, впровадження варіативних курсів, модулів і тем з батьківства, методи інтерактивного навчання, особливості використання навчальних програм у просвітницькій роботі з учнівською молоддю.